



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci
žalobkyně: **Severočeské vodovody a kanalizace, a. s.**, IČ: 490 99 451, sídlem Přítkovská
1689, Teplice,

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 9. 2014, sp. zn. 1805/530/14/Se,
63863/ENV/14,

takto:

I. Rozhodnutí ministerstva životního prostředí ze dne 11. 9. 2014, sp. zn. 1805/530/14/Se, 63863/ENV/14, a rozhodnutí České inspekce životního prostředí ze dne 14. 6. 2004, čj. 4/OV/4544/04/Sr, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen na náhradě nákladů řízení zaplatit žalobci částku 3 000 Kč do jednoho (1) měsíce do právní moci rozsudku.

Odůvodnění

I. Předmět řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje Z. L.

[1] Žalobkyně se domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“)

ze dne 14. 6. 2004, č. j. 4/OV/4544/04/Sr. Tímto rozhodnutím ČIŽP byla žalobkyni stanovena záloha poplatku za odběr podzemní vody pro rok 2004 podle § 88 odst. 8 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „vodní zákon“), v souhrnné výši xxxxxxxx Kč (dále jen „rozhodnutí ČIŽP“).

[2] Ve věci se podává následující průběh řízení před správními orgány a soudy. Proti rozhodnutí ČIŽP podala žalobkyně odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 10. 2004, č. j. 530/897/04/Kol, zamítl a rozhodnutí ČIŽP potvrdil (dále též „první rozhodnutí žalovaného“). Proti prvnímu rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu, které Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 9. 7. 2007, sp. zn. 7 Ca 226/2004-33, vyhověl, zrušil první rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění naposled uvedeného rozsudku shledal zdejší soud jako zásadní skutečnost, že žalobkyně čerpá z předmětných vodních zdrojů podzemní vodu pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou, tedy používá vody k jiným účelům, než které jsou uvedeny v § 40 odst. 2 zákona č. 44/1998 Sb., horní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „horní zákon“). Účel užívání vod byl podle soudu rozhodný pro posouzení, zda se na činnost žalobkyně vztahuje režim vodního zákona či nikoli. Následně pak pro zodpovězení otázky aplikace § 127 odst. 7 vodního zákona v daném případě bylo třeba posoudit, zda voda z předmětného zdroje je vodou důlní či nikoli. K tomu soud uvedl, že § 40 odst. 1 horního zákona nestanoví, že po ukončení hornické činnosti nelze vody nacházející se v důlních prostorách považovat za vody důlní. Soud v uvedeném rozsudku proto žalovanému uložil, aby znovu posoudil, zda vody čerpané žalobkyní z vodního zdroje jsou či nejsou důlními vodami. Soud zároveň přisvědčil žalobkyni v tom, že podle dikce § 127 odst. 7 vodního zákona je nerozhodné, že žalobkyně neprovádí hornickou činnost a není důlní organizací.

[3] Žalovaný následně ve věci vydal rozhodnutí ze dne 6. 8. 2007, č. j. 530/820UL/1121/07/Se (dále též „druhé rozhodnutí žalovaného“), které však Městský soud v Praze k žalobě žalobkyně rozsudkem ze dne 23. 9. 2009, č. j. 9 Ca 297/2007-46, zrušil z důvodu nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, jakož i pro nezákonnost spočívající v nerespektování závěrů závazného rozsudku soudu, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V odůvodnění tohoto rozsudku zdejší soud mj. uvedl, že možnost aplikace osvobození od poplatku podle § 127 odst. 7 vodního zákona závisí jedině na řádném vyřešení otázky, zda žalobkyně odebírala vody důlní či nikoli. Tomu však žalovaný nedostál, neboť v napadeném rozhodnutí pouze konstatoval (oproti svému předchozímu názoru), že vody čerpané žalobkyní jsou vodami důlními, aniž by takto zásadně změněné zjištění náležitě odůvodnil.

[4] Žalovaný poté vydal rozhodnutí ze dne 2. 8. 2010, č. j. 810B/530/10, 33363/ENV/10, (dále též „třetí rozhodnutí žalovaného“), které žalobkyně opět úspěšně napadla žalobou u zdejšího soudu. Městský soud v Praze třetí rozhodnutí žalovaného rozsudkem ze dne 30. 9. 2013, č. j. 10 A 237/2010-34, zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení. Soud dospěl k závěru, že žalovaný neodstranil vady vytýkané předchozím rozsudkem. S odkazem na závěry v obdobné věci, přijaté v rozsudku Nejvyššího správního

soudu ze dne 12. 5. 2011, č. j. 7 As 43/2011-77, městský soud dospěl k závěru, že v napadeném rozhodnutí „absentují skutková zjištění i právní úvahy o tom, co je třeba chápat pod pojmem „důlní prostor“, zda může být určitá lokalita důlním prostorem i tehdy, není-li v ní povolena hornická činnost, např. proto, že tato činnost již byla v minulosti skončena a v závislosti na výsledku této úvahy měl žalovaný provést důkazy za účelem zjištění, zda lokalita Čertova Voda, Dolní Žleb (štoly), z níž je čerpána předmětná voda, je ve výše uvedeném smyslu důlním prostorem a na základě toho pak učinit závěr, zda se jednalo o důlní vodu....“.

[5] Žalovaný podal proti naposled uvedenému rozsudku městského soudu kasační stížnost, ta však byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2014, č. j. 7 As 110/2013-21,

odmítnuta. Následně žalovaný vydal rozhodnutí, jež je napadeno touto žalobou (dále též „čtvrté rozhodnutí žalovaného“). V porovnání se třetím rozhodnutím žalovaného obsahuje čtvrté rozhodnutí žalovaného následující úvahy:

„Důlní vody jsou ustanovením § 40 horního zákona charakterizovány kritériem pod názvem „důlní prostor“, přičemž tento pojem není horním zákonem definován, není uveden ani v zákonech č. 61/1988 Sb. (zákon ČNR o hornické činnosti, výbušninách a o ostatní báňské správě) a č. 62/1988 Sb. (zákon o geologických pracích) a pokud je známo, není uváděn v žádném z právních předpisů tvořících právní okolí shora uvedených zákonů. Obecně je pojem „důlní prostor“ chápán různě, od ztotožňování s pojmem důlní dílo až po názor, že důlním prostorem je prostor dobývací. Tato skutečnost je jednou z hlavních příčin dosud neustálené definice důlních vod a v praxi vede k mnoha nejasnostem a problémům. Někteří renomovaní odborníci (např. Grmela a Blažko, v práci „Důlní vody a jejich začlenění v legislativě České republiky“) dovozují, že: „Mnohotvárnost forem důlních vod je pravou příčinou problémů s vytvořením jednoduché definice, která by jednoznačně vystupovala v báňské, vodohospodářské, odpadové i environmentální legislativě“.

Žádné ustanovení horního zákona se přímo nedotýká problému volného vytékání (nikoli řízeného vypouštění, popř. čerpání) důlních vod ze starých důlních děl po zániku těžební organizace, jakož i jeho právního nástupce. R. Makarius (1999) dovozuje, že: „Pokud došlo k ukončení hornické činnosti, zrušení dobývacího prostoru, zaniklo těžební organizaci oprávnění k dobývání (dle ust. § 24 odst. 1 horního zákona) a též k následnému novému využití důlních děl a lomů, nelze již tyto vydobyté prostory pokládat za hlubinné nebo povrchové důlní prostory, a proto ani vody, které unikají do těchto prostor, nelze považovat za důlní vody podle ust. § 40 odst. 1 horního zákona“. (Makarius R. (1999): České horní právo. Díl I a II, MONTANEX a. s., Praha; Makarius, R. (1999), Luks, J. (1999): Horní právo. Stanoviska k zákonu č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) a k zákonu ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě. MONTANEX a. s., Praha).

Způsob specifikace důlních vod použitý v horním zákoně jakožto „vod, které unikly do důlního prostoru“ vede obecně k chápání důlního prostoru jako objektu, jenž má dimenzi měřitelnou výhradně jednotkami plochy a určitého na základě zjištění jeho polohy a slovního popisu (např. štola, šachta, těžební jáma, apod.). K tomu je mimo jiné nutno zdůraznit, že např. zdaleka ne všechny štoly a jiné podzemní objekty lze nazvat „důlním prostorem“, neboť jsou v

řadě případů pořizovány za jiným účelem než těžby nerostů, nejsou důlními díly ani jejich součástmi, nevznikly a nejsou provozovány na základě rozhodnutí o povolení hornické činnosti a tudíž je nelze automaticky podřazovat pod výraz „důlní prostor“. Parametrem, který jednoznačně určuje právní charakter „důlního prostoru“ je dle názoru odvolacího orgánu časový interval, vymezený pravomocným rozhodnutím příslušného úřadu, jímž v tomto konkrétním důlním prostoru byla povolena hornická činnost.“

Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyně nepředložila žádné rozhodnutí o povolení hornické činnosti a v předmětném prostoru (Čertova stěna + Dolní Žleb) nebyla povolena hornická činnost a ani v době poplatkového hlášení žalobkyně žádná hornická činnost v této lokalitě neprobíhala, a že žalobkyně disponovala pouze povolením k odběru vod podzemních. Žalovaný odkázal na novelu vodního zákona č. 20/2004 Sb., § 3 odst. 3, § 4 odst. 1, § 88 odst. 1 vodního zákona a § 40 odst. 2 písm. a) horního zákona, a uzavřel, že žalobkyně je subjektem povinným k úhradě stanovených poplatků.

II. Argumentace žalobkyně

[6] Žalobkyně má za to, že napadeným rozhodnutím žalovaného, jakož i jemu předcházejícím rozhodnutím ČIŽP, byla opakovaně zkrácena na svých právech. Nyní napadené rozhodnutí žalovaného je již jeho čtvrtým rozhodnutím ve stejné věci, a přesto se žalovaný opětovně neřídil právním názorem Městského soudu v Praze, podle něhož je na žalovaném, aby v dalším řízení znovu posoudil, zda vody čerpané ze zdroje jsou vodami důlními

či

nikoli,

přičemž závěr o této otázce je povinen řádně odůvodnit. Žalovaný nectí zásady správního řízení, když nyní napadené rozhodnutí vydal takřka 12 měsíců poté, co městský soud ve věci naposledy rozhodl; opakovaně tak činí průtahy ve věci.

[7] Žalovaný se podle žalobkyně opětovně nevypořádal s pojmem „důlní vody“ a skutečností, k jakému účelu jsou vody používány a tuto otázku, kterou soud považuje za rozhodnou k řešení věci, zcela účelově pomíjí. Argumentace žalovaného ust. § 3 odst. 3 vodního zákona, jež stanoví, že v pochybnostech o tom, zda se jedná nebo nejedná o vody povrchové nebo podzemní, rozhoduje vodoprávní úřad, je zcela irelevantní, neboť spor se vede o charakter vod důlních, když s odkazem na § 40 horního zákona jsou důlními vodami všechny podzemní, povrchové a srážkové vody, které vnikly do hlubinných nebo povrchových důlních prostorů bez ohledu na to, zda se tak stalo průsakem nebo gravitací z nadloží, podloží nebo boku nebo prostým vtékáním srážkové vody, a to až do jejich spojení s jinými stálými povrchovými nebo podzemními vodami. Podle hydrogeologických posouzení zpracovaných Ing. Danielem Prečuchem, závodním dolu, a Ing. Zdeňkem Čížkem, hlavním důlním měřičem, jednoznačně vyplývá, že se v případě zdroje Čertova voda a Dolní Žleb jedná o vodní zdroje – štoly. Skutečnost, že se jedná o důlní dílo vzniklé ražbou, mj. prokazují evidenční knihy měřičské dokumentace.

[8] Žalovaný v souvislosti se svým rozhodnutím ze dne 30. 3. 2012, sp. zn. 673/530/12, 26578/ENV/12, proti němuž se žalobkyně také brání žalobou u Městského soudu v Praze (vedeno pod sp. zn. 11 A 57/2012), tvrdí, že se na ústním jednání dne 23. 9. 2011 dohodl s Obvodním báňským úřadem v Mostě na spolupráci ve věci odborného posouzení

odběrných objektů Bukov v k. ú. Bukov-Šustrův pramen, Peruc a Čertova voda + Dolní Žleb – jímací území Děčín. Obvodní báňský úřad v Mostě protokolem ze dne 29. 2. 2012 sdělil, že ověřil a prostudoval dokumentaci k výše uvedeným štolám a uvedl, že všechny uvedené štolky byly v roce 2004 provozovány a byl z nich prováděn odběr důlních vod pro zásobování obyvatelstva. Všechny uvedené objekty jsou důlní díla a všechny podzemní, povrchové a srážkové vody, které vnikly do důlních děl, jsou důlními vodami. I přes tuto skutečnost se žalovaný v napadeném rozhodnutí odkazuje na sdělení vodoprávního úřadu Magistrátu města Děčín ze dne 14. 7. 2010, podle něhož se v případě vodního zdroje jímací území Čertova voda + Dolní Žleb vždy jednalo o vody podzemní, nikoli důlní.

[9] Uvádí-li žalovaný v napadeném rozhodnutí, že žalobkyně v průběhu správního řízení nedoložila podklady, na jejichž základě by bylo možné uvažovat o odběrech podzemních vod ze zdroje Čertova voda + Dolní Žleb jako o odběrech vod důlních, žalovaný zcela pominul ze své vlastní iniciativy vyvolané posouzení vod v předmětné lokalitě, když dne 23. 9. 2011 požádal o posouzení Obvodní báňský úřad v Mostě a žalobkyně projevila při předmětném posuzování svoji součinnost. Žalovaný výsledek tohoto posouzení v napadeném rozhodnutí vůbec nezmiňuje, což žalobkyně považuje za zcela účelové.

[10] Žalobkyně má i nadále za to, že podle přechodných ustanovení § 127 odst. 8 vodního zákona, v platném znění pro rozhodné období, se odběry podzemních, popřípadě povrchových vod, které jsou vodami důlními, považují ode dne účinnosti tohoto zákona, tj. ode dne 1. 1. 2002 za povolené; toto povolení platí do 31. 12. 2004. V uvedené době se na tyto odběry nevztahovala ustanovení o poplatcích podle hlavy X. tohoto zákona. Důlní vody se pak podle § 4 vodního zákona, ve znění platném v rozhodné době, pro účely tohoto zákona považují za vody povrchové, popřípadě podzemní a tento zákon se na ně vztahuje, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Žalobkyně dále odkazuje na § 40 horního zákona a vyhlášku ČBÚ č. 22/1989 Sb., která specifikuje pojem „důlní dílo“. Podzemní voda, jímáná ze štol, jež zcela nepochybně byly

vytvořeny hornickou činností (ražením), je vodou důlní; tomuto závěru svědčí i shora citovaný protokol Obvodního báňského úřadu v Mostě ze dne 29. 2. 2012.

[11] Argumentaci žalovaného, že na žalobkyni se nevztahuje přechodné ustanovení § 127 odst. 7 vodního zákona s odůvodněním, že žalobkyně používala vodu k hromadnému zásobování obyvatelstva, považuje žalobkyně za účelovou a nepřiléhavou. Žalobkyně odkazuje na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2011, č. j. 7 As 43/2011-77, že povaha odebíraných vod, tedy že se musí jednat o vody důlní, je jedinou podmínkou povolení odběru a zároveň podmínkou pro osvobození od poplatkové povinnosti za odběr vody. Žalobkyně nadto poukazuje na odlišnou rozhodovací praxi žalovaného v obsahově totožných věcech, konkrétně rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 9. 2004, č. j. 542/866/04/07/547, bylo žalobkyni vyhověno.

III. Vyjádření žalovaného

[12] Žalovaný poukázal na předchozí právní úpravu, tj. zákon č. 138/1973 Sb. [§ 8 odst. 1 písm. e)] podle něhož bylo potřeba povolení vodohospodářského orgánu k odběru nebo

užívání důlních vod, které důlní organizace nepotřebují k vlastnímu provozu, a který v podstatě umožňoval odběry důlních vod, jež byly těžebními organizacemi využívány k vlastnímu provozu, bez povolení. Současná správní úprava, tj. vodní zákon, však žádné podobné ustanovení, jež by umožňovalo odběry důlních vod bez povolení, neobsahuje, což znamená, že nadále je i v těchto případech vodoprávního povolení k odběru třeba. Pouze přechodné ustanovení § 127 odst. 7 vodního zákona v zásadě do zde uvedeného data (31. 12. 2004) legalizuje odběry důlních vod, které byly těžebními organizacemi využívány k vlastnímu provozu a k jejichž odběru dosud (do nabytí účinnosti vodního zákona) povolení nebylo třeba.

[13] Vzhledem k tomu, že právě jen odběry důlních vod, které těžební organizace užívají při hornické činnosti pro vlastní potřebu, nejsou na základě ust. § 40 odst. 2 horního zákona, zpoplatněny, platí pro všechny ostatní případy odběrů důlních vod bez výjimky poplatková povinnost podle hlavy X. vodního zákona v platném znění. Žalobkyní uplatněná interpretace významu shora uvedených souvisejících ustanovení vodního zákona a horního zákona by znamenala nepřipustné a nezákonné rozšíření okruhu nezpoptatněných případů odběrů důlních vod nad striktní vymezení dané ustanovením § 40 horního zákona v platném znění.

[14] K významu a smyslu § 127 odst. 7 vodního zákona žalovaný dodává, že jím byly po přechodnou dobu legalizovány reálně existující odběry podzemních a povrchových vod, jež jsou vodami důlními, a které jsou těžebními organizacemi využívány k účelům jiným, než pro vlastní potřebu těžebních organizací, protože takovéto odběry podléhaly povolení povinnosti i podle předchozí právní úpravy. V daném případě se jednalo o odběr podzemní vody jinou organizací než těžební a tudíž se na ní přechodné ustanovení § 127 odst. 7 vodního zákona nevztahuje. Navíc tato organizace odebírala podzemní vody z výše uvedeného zdroje za účelem vlastního zisku. Vyměřenou zálohu poplatku tedy žalovaný neměl důvod jakkoli změnit.

IV. Podklady pro rozhodnutí

[15] Z obsahu správního spisu se podává, že Okresní úřad Děčín, referát životního prostředí, vydal dne 1. 12. 2003 žalobkyni povolení k nakládání s podzemními vodami – k jejich odběru mj. i z jímacího území Děčín – Čertova Voda + Dolní žleb, s platností do 31. 12. 2010.

[16] Ve formuláři „Poplatkové hlášení pro stanovení výše záloh poplatku za odebrané množství podzemní vody za rok 2004“ ze dne 22. 4. 2004 pro odběrové místo Čertova Voda, vč.

Dolní Žleb u povoleného množství odběru společnost uvedla, že se jedná o důlní vody podle § 127 odst. 7 vodního zákona, a jsou bez poplatku.

[17] Žalobkyně soudu předložila Protokol sepsaný dne 29. 2. 2012 zástupcem Obvodního báňského úřadu Most, za účasti žalobkyně, o výsledku kontroly se zaměřením na získání údajů o důlních dílech – štolách, jejichž provozovatelem je žalobkyně. Podle uvedeného protokolu byly mj. štolý Čertova voda – Dolní žleb v roce 2004 provozovány a

byl z nich prováděn odběr důlních vod pro zásobování obyvatelstva. Uvedené objekty jsou podle protokolu důlními díly a voda do nich vniklá je vodou důlní.

[18] Žalobkyně soudu dále předložila rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 9. 2004, č. j. 542/866/04/07/547, kterým bylo změněno rozhodnutí ČIŽP ze dne 11. 6. 2004, jímž bylo žalobkyni ve vztahu k vodnímu zdroji „Skalice prameniště“ a „Slunečná štoly“ stanovena záloha poplatku za odběr podzemní vody pro rok 2004 ve výši xxxxxxxx Kč. Změna uvedeného rozhodnutí ČIŽP spočívala v anulaci poplatku za odběr podzemní vody ze zdroje „Slunečná štoly“, a to s odkazem na aplikaci § 127 odst. 7 vodního zákona s odůvodněním, že i v případě, že v dané lokalitě není v současné době vykonávána hornická činnost, nacházejí se v ní důlní vody, neboť tyto vody se nacházejí v důlním prostoru.

[19] Soud k projednání věci nařídil jednání, ačkoliv účastníci takový postup nenavrhli, a to z důvodu, aby doplnil dokazování o právně významnou skutečnost, jejíž zjištění je podstatné a pro něž již třikrát rozhodnutí rušil – posouzení, zda se v daném případě jednalo o vody důlní z důlního prostoru. Při ústním jednání soud provedl výslech svědka – Ing. J. Ž., obvodního báňského inspektora, který sepsal mj. protokol ze dne 29. 2. 2012. Svědek při jednání uvedl, že tento protokol souhlasí s jeho zjištěními, v daných případech se jednalo v příslušném období o vody důlní, které byly odebírány žalobcem, a jedná se o důlní díla. Toto zjištění je v souladu se shora uvedeným protokolem, a soud tak z něj při hodnocení věci samé dále vychází.

V. Posouzení věci soudem

[20] Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházeje přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a o důvodnosti podané žaloby uvážil takto.

[21] Podle § 88 odst. 1 vodního zákona: „*Oprávněný, který má povolení k odběru podzemní vody [§ 8 odst. 1 písm. b) bod 1 a § 8 odst. 2] (dále jen "odběratel"), je za podmínek stanovených tímto zákonem povinen platit za skutečné množství odebrané podzemní vody podle účelu odběru vody. V případě, že oprávněný umožnil výkon svého povolení k nakládání s vodami podle § 11 odst. 3 provozovateli vodovodu pro veřejnou potřebu tím, že na něj výkon povolení smluvně převedl a tento provozovatel oznámil svůj název, sídlo a identifikační číslo osoby České inspekci životního prostředí, považuje se za odběratele tento provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu. (...)*“

[22] Podle § 88 odst. 7 vodního zákona: „*Česká inspekce životního prostředí na podkladě poplatkového hlášení a ověření údajů rozhodných pro výpočet záloh poplatku rozhodne o výši zálohy a výši čtvrtletních nebo měsíčních splátek zálohovým výměrem, který doručí odběrateli (...). Opravný prostředek proti zálohovému výměru nemá odkladný účinek.*“

[23] Podle § 88 odst. 8 vodního zákona: „*V zálohovém výměru Česká inspekce životního prostředí stanoví rovnoměrné čtvrtletní zálohy, pokud se jejich souhrnná výše rovná nebo je nižší než 300 000 Kč, nebo*

rovnoměrné měsíční zálohy, pokud jejich souhrnná výše je vyšší než 300 000 Kč. Měsíční zálohy je odběratel povinen zaplatit nejpozději do 25. dne kalendářního měsíce, za který byla záloha vyměřena. Čtvrtletní zálohy je odběratel povinen zaplatit nejpozději do 25. dne posledního měsíce kalendářního čtvrtletí, za které byla záloha vyměřena.“

[24] Podle § 4 odst. 2 vodního zákona: *„Důlní vody se pro účely tohoto zákona považují za vody povrchové, popřípadě podzemní a tento zákon se na ně vztahuje, pokud zvláštní zákon (v poznámce pod čarou je odkaz na horní zákon) nestanoví jinak.“*

[25] Podle § 127 odst. 7 vodního zákona: *„Odběry podzemních, popřípadě povrchových vod, které jsou vodami důlními, se považují ode dne účinnosti tohoto zákona za povolené; toto povolení platí do 31. prosince 2004, pokud nebude jejich další odběr povolen podle § 8. Ve shora uvedené době se na tyto odběry nevztahuje ustanovení o poplatcích podle hlavy X tohoto zákona.“*

[26] Podle § 40 odst. 1 horního zákona: *„Důlními vodami jsou všechny podzemní, povrchové a srážkové vody, které unikly do hlubinných nebo povrchových důlních prostorů bez ohledu na to, zda se tak stalo průsakem nebo gravitací z nadloží, podloží nebo boku nebo prostým vtékáním srážkové vody, a to až do jejich spojení s jinými stálými povrchovými nebo podzemními vodami.“*

[27] Spornou právní otázkou v posuzované věci je, zda mohla být žalobkyni určena záloha za odběr podzemní vody pro rok 2004 ze zdroje jímacího území Děčín – Čertova Voda + Dolní žleb podle § 88 odst. 7 a 8 vodního zákona nebo zda se na tento zdroj vztahovalo ustanovení § 127 odst. 7 (před 22. 1. 2004 odst. 8) vodního zákona.

[28] Z rozsudků správních soudů v této věci, jimiž byl žalovaný vázán, a dále z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2011 č. j. 7 As 43/2011-77, který byl vydán v obdobné věci, vyplývají následující právní závěry:

[29] V rozsudku, kterým bylo zrušeno druhé rozhodnutí žalovaného, zdejší soud uvedl, že možnost aplikace osvobození od poplatku podle § 127 odst. 7 vodního zákona závisí jediné na řádném vyřešení otázky, zda žalobkyně odebírala vody důlní či nikoli.

[30] Podle shora uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu je nutno na základě ust. § 127 odst. 7 zákona o vodách všechny odběry důlních vod bez ohledu na to, kým a za jakým účelem byly prováděny, považovat za povolené, a to od 1. 1. 2002 (nabytí účinnosti vodního zákona) až do 31. 12. 2004. I v případě zániku platnosti individuálního povolení k odběru důlních vod vydaného podle § 8 odst. 1 písm. e) starého vodního zákona do 31. 12. 2004, lze dovodit existenci povolení odběrů důlní vody na základě § 127 odst. 7 vodního zákona až do tohoto dne. To za předpokladu, že materiálně byly prováděny odběry takového typu vody, která měla znaky důlní vody ve smyslu § 40 odst. 1 horního zákona, aniž by byla třeba existence jakéhokoli rozhodnutí nebo právního titulu, který by tyto vody „úředně“ jako vody důlní klasifikoval. Povaha odebíraných vod, tedy že se musí jednat o vody důlní, je jedinou podmínkou pro povolení odběru a zároveň pro osvobození od poplatkové povinnosti za odběr vody.

[31] „Rozhodnutí o povolení odběru podzemních vod není rozhodnutím, které by závazně určovalo, o zdroj jaké vody se jedná, a že tedy v konkrétním případě nejde o důlní vodu. (...) Pro posouzení osvobození od poplatkové povinnosti za odběr podzemních vod podle ust. § 127 odst. 7 vodního zákona si správní orgán (případně i v součinnosti s Českým báňským úřadem) vždy opatří takové podklady, z nichž bude možné usuzovat na skutečný (materiální) charakter odebírané vody. Rozhodnutí o povolení odběru vody podle § 8 vodního zákona může být jedním z podkladů rozhodnutí. Výjimečně by mohlo být i podkladem jediným, a sice tehdy, pokud by se

skutečným charakterem čerpaných vod dostatečně důkladně a za vypořádání všech případných nejasných a sporných otázek zabývalo i z hledisek rozhodných pro podřazení těchto vod pod ust. § 127 odst. 7 vodního zákona, a pokud by jiné nejasnosti o charakteru vod již v řízení o poplatku nevystaly... V řízení o poplatku podle hlavy X vodního zákona nemá důkazní břemeno odběratel. Podle ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) postupuje správní orgán, nevyplývá-li ze zákona něco jiného, tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2. Z poplatkových ani jiných ustanovení vodního zákona ani jiného zákona nic jiného oproti obecnému pravidlu upravenému v § 3 správního řádu nevyplývá... Je třeba ujasnit pojem „důlní prostor“, zejména zda může být určitá lokalita důlním prostorem i tehdy, není-li v ní povolena hornická činnost, např. proto, že tato činnost již byla v minulosti skončena. V závislosti na výsledku této úvahy pak je třeba, aby ministerstvo provedlo důkazy za účelem zjištění, zda lokalita, z níž je čerpána předmětná voda, je ve výše uvedeném smyslu důlním prostorem. Na základě toho pak lze učinit závěr, zda se jednalo o důlní vodu. Součástí tohoto úsudku mělo být v závislosti na obsahu zjištěných skutečností o konkrétním geologickém charakteru, místních hydrologických poměrech a technickém stavu případných důlních prostor i to, zda u těchto vod nedošlo k jejich spojení s jinými stálými povrchovými nebo podzemními vodami (§ 40 odst. 1 horního zákona), což by vedlo k tomu, že by pozbyly charakter vod důlních.“

[32] V rozsudku, kterým bylo zrušeno první rozhodnutí žalovaného, zdejší soud uvedl, že § 40 odst. 1 horního zákona nestanoví, že po ukončení hornické činnosti nelze vody nacházející se v důlních prostorech považovat za vody důlní, a dále že podle dikce § 127 odst. 7 vodního zákona je nerozhodné, že žalobkyně neprovádí hornickou činnost a není důlní organizací.

[33] Z obsahu správního spisu vyplynulo, že žalobkyně v době nabytí účinnosti vodního zákona disponovala právem k odběru podzemních vod ze zdrojů Čertova Voda + Dolní žleb, a to na základě povolení vodoprávního úřadu, který stanovil hodnoty odběru podzemních vod z tohoto zdroje. Žalobkyně jako odběratelka podzemní vody podala poplatkové hlášení pro stanovení výše záloh poplatku za odebrané množství vody, v němž poznámkou jasně projevila svůj názor, že z předmětných vodních zdrojů odebrala pouze důlní vody ve smyslu § 40 odst. 1 horního zákona.

[34] Žalovaný v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, „parametrem, který jednoznačně určuje právní charakter „důlního prostoru“ je časový interval, vymezený pravomocným rozhodnutím příslušného úřadu, jímž v tomto konkrétním důlním

prostoru byla povolena hornická činnost. Jinými slovy, není-li v „důlním prostoru“ vykonávána hornická činnost na základě platného povolení k hornické činnosti, nejde o „důlní prostor“ pro účely § 40 odst. 1 horního zákona, a tudíž nelze vody do těchto prostor vniklé považovat za vody důlní. Ze skutečnosti, že žalobkyně není organizací těžební, resp. že nemá povolení k hornické činnosti v daném důlním prostoru, pak žalovaný dovodil, že se v tomto případě neaplikuje § 127 odst. 7 vodního zákona. Tento výklad považuje zdejší soud i s odkazem na již dříve přijatý závěr v této věci, že podle dikce § 127 odst. 7 vodního zákona je nerozhodné, že žalobkyně neprovádí hornickou činnost a není důlní organizací, za účelově restriktivní a tudíž nesprávný.

[35] Vymezení pojmu „důlní prostor“ je jedním z určujících znaků pro posouzení, zda vody do tohoto prostoru vniklé vody lze pro účely § 127 odst. 7 vodního zákona považovat za vody důlní či nikoliv. Tento pojem není v horním zákoně definován, podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu horního zákona (Federální shromáždění Československé socialistické republiky, V. volební období, tisk č. 49, 1987) jsou za něj považována *„všechna důlní díla a dále pak i vyrubané a zavalené nebo založené prostory v hlubinných dolech, prostory po vytěženém ložisku, v lomu apod.“*. Jak vyplývá z § 4 odst. 2 vodního zákona ve spojení s § 40 horního zákona, důlní vody jsou

podzemními a povrchovými vodami, které se nahromadily v důsledku hospodářského využívání podzemních prostorů a s tím spojeného vytvoření důlních děl.

[36] Odborná stať, na kterou poukázal v napadeném rozhodnutí žalovaný (Grmela, A., Blažko, A. Důlní vody a jejich začlenění v legislativě České republiky. Dostupné zde: <http://slon.diamo.cz/hpvt/2004/Z/Z06.htm>, <cit. 24. 1. 2018>), závěrům žalovaného nesvědčí. Tato stať vymezuje důlní prostory jako *„všechna důlní díla a dále vyrubané, zavalené nebo založené prostory v hlubinných dolech, prostory po vytěženém ložisku v lomu, hliništi nebo po těžbě šterků a písků z vody (tj. u ložisek nerostných surovin těžených pod bladinou spodních vod, v aluviálních nivách nebo ze dna vodního recipientu)“*. Důlní vody nejsou ex lege vodami odpadními (srov. § 38 vodního zákona), nicméně jejich *„kvalita a množství se v době aktivní těžby ložiska často velmi výrazně liší od stavu po ukončení těžby a opuštění ložiska“*, což však nemá vliv na jejich podřazení pod pojem „důlní vody“.

[37] Jak autoři shora citované odborné stati uvádějí, *„(p)rávne zůstává nedoriešeno postavenie důlných vod v dobe po ukončení hornickej činnosti, tj. po ukončení likvidace dolu, lomu, popr. hlinišťa. Je zřejmé, že i v tomto období zůstávají důlní vody důlními vodami, protože § 40 odst. 1 horního zákona sice jejich existenci na hornickou činnost váže, ale časově neomezuje.“* Ke stejnému závěru, tj. že *„důlní vody zůstávají důlními vodami i po ukončení hornické činnosti“* se v komentáři k § 40 odst. 1 horního zákona přiklání i O. Vícha (viz Vícha, O. Horní zákon. Komentář. Praha : Wolters Kluwer, 2017). Citace (náзору R. Makaria) z uvedené odborné stati, které žalovaný použil k podpoře své argumentace, že pojem „důlní prostor“ je vymezen účinností povolení k hornické činnosti v dané lokalitě, se týká výkladu § 40 odst. 2 horního zákona, tj. pro účely řešení dispozičních práv organizace při hornické činnosti. Pro účely aplikace § 127 odst. 7 vodního zákona je však takový výklad irelevantní, neboť jak již bylo v předchozích rozsudcích ve stejné věci

opakovaně uváděno, pro posouzení této věci je nerozhodné, že žalobkyně neprovádí hornickou činnost a že není důlní organizací.

[38] Městský soud má za to, že „důlním prostorem“ ve smyslu § 40 odst. 1 horního zákona je třeba rozumět mj. všechna důlní díla bez ohledu na skutečnost, zda v nich je aktuálně prováděna hornická činnost či nikoli. Vzhledem ke skutečnosti, že v dané věci doplněním dokazování zjistil, že se jednalo o důlní vody a příslušné štolý jsou důlním dílem, je nutné z takového zjištění vycházet a to právně hodnotit. Jak soud v této věci opakovaně uváděl, není pro stanovení poplatkové povinnosti pro dané období možné posuzovat podmínky, které vztah k této poplatkové povinnosti nemají. Zjištění, že se jedná o důlní dílo a z něho čerpá žalobce důlní vodu, je podstatné pro to, aby se naplnila zákonná dispozice ust. § 127 odst. 7 vodního zákona. Žádné jiné podmínky toto ustanovení nestanoví, takže pokud jsou splněny, odběr těchto vod byl v daném období od příslušného poplatku osvobozen. K jinému závěru s ohledem na shora uvedenou judikaturu i zákonné ustanovení nelze dospět, neboť závěr, který prezentuje žalovaný v napadeném rozhodnutí, nemůže obstát z toho důvodu, že do právní normy vsunuje podmínku, která tam není (žalovaný uvádí, že pokud není v důlním prostoru vykonávána hornická činnost, tak se o důlní prostor nejedná, což soud považuje za nesprávný závěr). I když není vykonávána v důlním prostoru hornická činnost, na charakter tohoto prostoru jako prostoru důlního ve vztahu k poplatkové povinnosti to nemá žádný vliv.

[39] S ohledem na shora uvedené podle názoru soudu nemá smysl neustále opakovat již několikrát řečené – v daném případě soud doplněným dokazováním zjistil, že se v příslušném období jednalo o důlní vody čerpané z důlního díla. Proto není udržitelný závěr žalovaného, že se o důlní dílo nejedná, a soud tak napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ust. § 78 odst. 1, 4 s.ř.s.). Vzhledem k tomu, že na stejném právním názoru spočívalo i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, soud zrušil i toto správní

rozhodnutí (ust. § 78 odst. 3 s.ř.s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu, přičemž bude vycházet i z doplněného dokazování, které provedl soud (ust. § 78 odst. 5, 6 s.ř.s.).

[40] O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., kdy k jejich náhradě má právo ve věci úspěšný žalobce. Výše nákladů je tvořena zaplaceným soudním poplatkem. Státu náklady řízení s prováděním dokazování nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední

den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 1. března 2018

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu